

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ธุรกิจก่อสร้างเป็นธุรกิจที่เติบโตไปพร้อมกับอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นยังผลให้เกิดสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ได้แก่ ที่อยู่อาศัย โรงงาน สถาบันการศึกษา สถานพยาบาล อาคารสาธารณะ โครงการสื่อสาร สาธารณูปโภคพื้นฐาน อีกทั้งยังก่อให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก สถาบันการเงินและแรงงาน

ธุรกิจก่อสร้างมีลักษณะเฉพาะ เช่น เป็นธุรกิจซึ่งดำเนินการนอกสถานที่ ใช้บุคลากรจำนวนมาก เป็นต้น¹ และยังมีข้อจำกัดอีกเช่น ข้อจำกัดเกี่ยวกับเรื่องการเงิน การคมนาคม แรงงาน และอัตราค่าจ้าง ลมฟ้าอากาศ แบบรูปและรายการก่อสร้าง วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ เวลา วิธีการก่อสร้าง รวมทั้งเรื่องแรงงานซึ่งนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญมากเพราะมีความไม่แน่นอนตลอดเวลาในด้านปริมาณ มีความไม่สม่ำเสมอในคุณภาพของฝีมือและความรับผิดชอบของงาน ซึ่งสามารถก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับขบวนการก่อสร้างได้ทั้งสิ้น ถ้าการแก้ปัญหาทำได้ไม่ทันท่วงที²

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาเศรษฐกิจของประเทศไทยขยายตัวในอัตราสูงต่อเนื่องกันมาเป็นเวลานาน จนกระทั่งปี 2540-2541 ที่ผ่านมามีประเทศไทยประสบกับความชะงักงันทางเศรษฐกิจ โดยมีอัตราการหดตัวของเศรษฐกิจถึง -9.1% ในปี 2541³ ซึ่งเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว การควบคุมการขยายสินเชื่อของสถาบันการเงิน อัตราดอกเบี้ยสูง การลดการใช้จ่ายของภาครัฐและการส่งออกที่ลดลง วิกฤตเศรษฐกิจดังกล่าว ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อธุรกิจก่อสร้างในทันทีและทวีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดปัญหาต่อธุรกิจก่อสร้างโดยรวมอย่างมาก เช่น ปริมาณงานก่อสร้างของภาครัฐลดลง เนื่องจากนโยบายปรับลดงบประมาณการใช้จ่าย และปริมาณงานในภาคเอกชนลดลงเนื่องจากการควบคุมและจำกัดสินเชื่อของสถาบันการเงิน

---

¹ประกอบ บำรุงผล, *การบริหารและควบคุมงานก่อสร้าง* (กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2541), หน้า 2.

²พนม ภัยหน่าย, *การบริหารงานก่อสร้าง* (กรุงเทพฯ : ศ.เอเชียเพลส, 2539), หน้า 7-9.

³วีรกร ศรีเทศ, "ตัวเลขพยากรณ์เศรษฐกิจไทยกำลังเปลี่ยน", *มติชนสุดสัปดาห์* 987 (2542) : 24.

จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่ติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นศูนย์ธุรกิจเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย มีผู้ดำเนินธุรกิจก่อสร้างในเขตอำเภอเมืองอยู่ 45 ราย⁴ มีทั้งผู้ประกอบการงานประเภทยานยนต์ งานทางหลวง งานก่อสร้างขนาดใหญ่ และงานไฟฟ้า ซึ่งต่างได้รับผลกระทบจากปัญหาและอุปสรรคของวิกฤตเศรษฐกิจเช่นเดียวกับธุรกิจอื่นของประเทศได้รับ ผู้ประกอบการแต่ละรายได้พยายามปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์นั้นแตกต่างกันไป สมลักษณ์ มณีเวช (ประธานชมรมผู้รับเหมาก่อสร้าง จังหวัดลำพูน) กล่าวว่า เมื่อเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจ ผู้ประกอบการพยายามลดค่าใช้จ่ายด้วยการเลิกจ้างแรงงานคุณภาพต่ำ รักษาไว้แต่แรงงานที่มีประสิทธิภาพสูงทำงานได้หลากหลายหน้าที่ คาดว่าถ้าภาวะเศรษฐกิจดีขึ้น ความต้องการแรงงานในระดับต่างๆ เป็นดังนี้ คือ แรงงานระดับวิชาชีพ เช่น วิศวกร สถาปนิก หรือนักการบัญชี จะมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการ ส่วนแรงงานระดับฝีมือ จะมีปริมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการ เพราะแรงงานระดับนี้ต้องใช้เวลาระยะหนึ่งในการฝึกฝน และมีแรงงานบางส่วนหันไปประกอบอาชีพอื่น สำหรับแรงงานระดับกรรมกรมีแนวโน้มค่าแรงสูงขึ้น

จากสภาพการณ์ดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาถึงความต้องการแรงงานของธุรกิจก่อสร้างในภาวะที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งปัญหาด้านแรงงานที่ประสบอยู่เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการวางแผนด้านปริมาณความต้องการแรงงาน คุณสมบัติของแรงงานที่เหมาะสมและการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานในการดำเนินงานของธุรกิจก่อสร้าง จังหวัดลำพูนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความต้องการแรงงานของธุรกิจก่อสร้าง จังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษาปัญหาแรงงานของธุรกิจก่อสร้าง จังหวัดลำพูน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบความต้องการแรงงานธุรกิจก่อสร้าง จังหวัดลำพูน
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคด้านแรงงานของธุรกิจก่อสร้าง จังหวัดลำพูน

⁴ชมรมผู้รับเหมาก่อสร้างจังหวัดลำพูน, “รายงานสมาชิกชมรมผู้รับเหมาก่อสร้างจังหวัดลำพูน”, 2542.

⁵การสัมภาษณ์ วันที่ 15 ตุลาคม 2542.

3. ผลที่ได้รับจากการศึกษาจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ประกอบการ และผู้ที่สนใจ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนด้านปริมาณความต้องการแรงงาน คุณสมบัติของแรงงานที่เหมาะสม การแก้ไขปัญหาด้านแรงงานในการดำเนินการของธุรกิจก่อสร้าง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University